

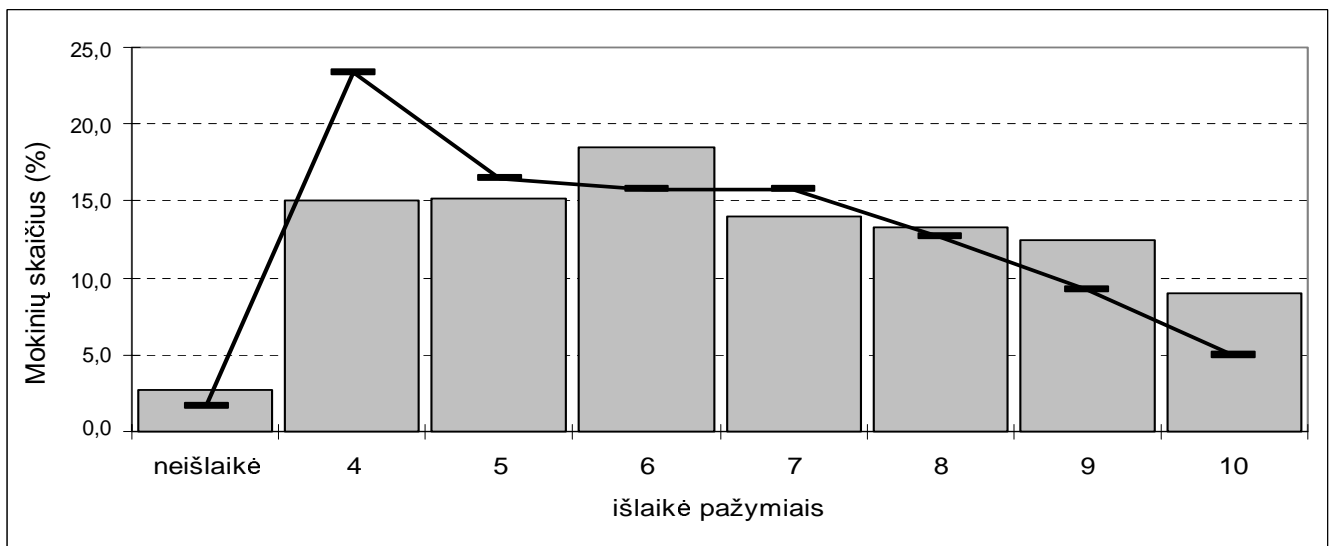
2005 M. LIETUVIŲ GIMTOSIOS KALBOS MOKYKLINIŲ BRANDOS EGZAMINŲ REZULTATŲ STATISTINĖ ANALIZĖ

TEKSTO INTERPRETACIJA/RAŠINYS

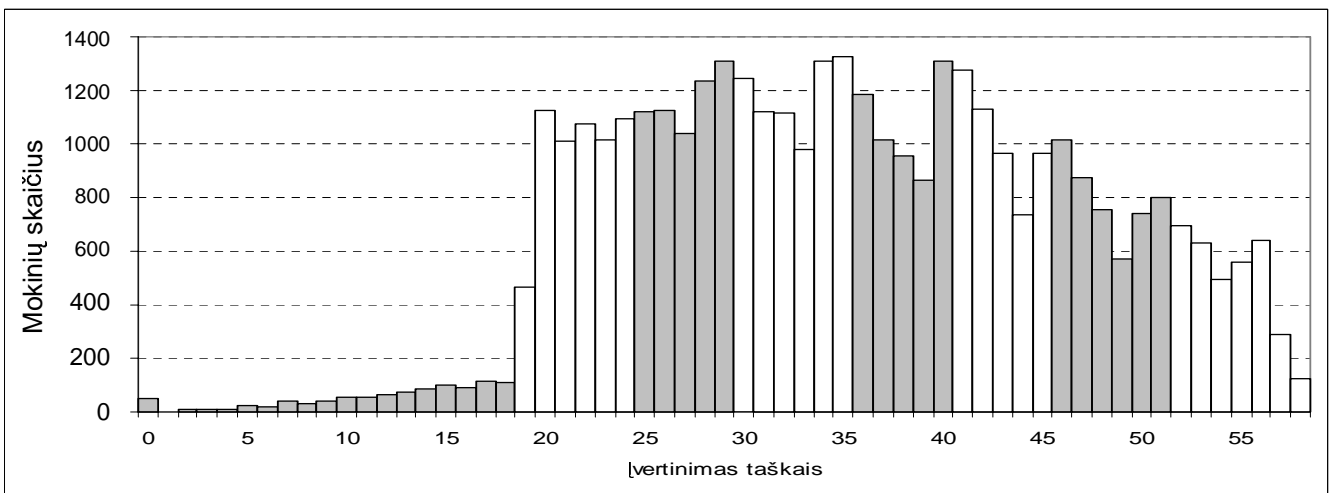
2005 m. gegužės 26 d. mokyklinio lietuvių gimtosios kalbos teksto interpretacijos/rašinio brandos egzaminą laikė 38 275 kandidatai – vidurinio ugdymo programos baigiamųjų klasių mokiniai, kitų laidų abiturientai.

Egzamino užduotis buvo vertinama 58 taškais. Egzaminui išlaikyti reikėjo surinkti ne mažiau kaip 19 taškų ir už kiekvieną kriterijų (turinį, raišką, raštingumą) gauti daugiau nei 0 taškų įvertinimą. Egzamino neišlaikė 1040 kandidatų.

Mokyklinio lietuvių gimtosios kalbos teksto interpretacijos/rašinio brandos egzamino užduoties pažymių ir taškų pasiskirstymas pateiktas 1 ir 2 diagramose.

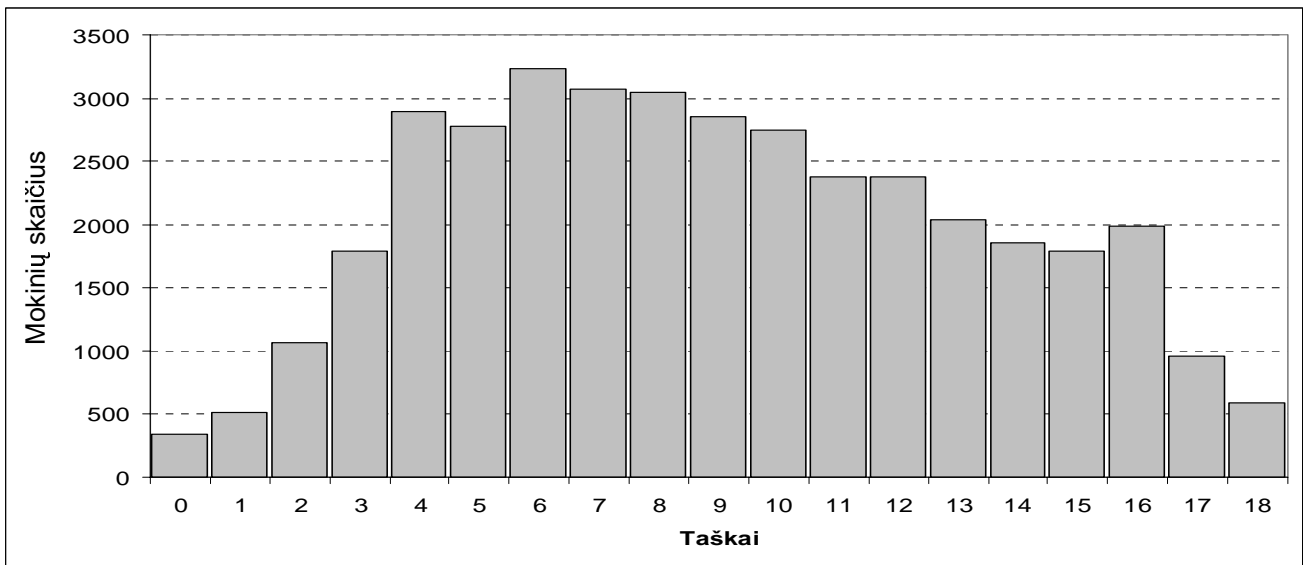
1 diagrama. Mokyklinio brandos egzamino pažymių pasiskirstymas (ryškus brūkšnys – 2003 m.)

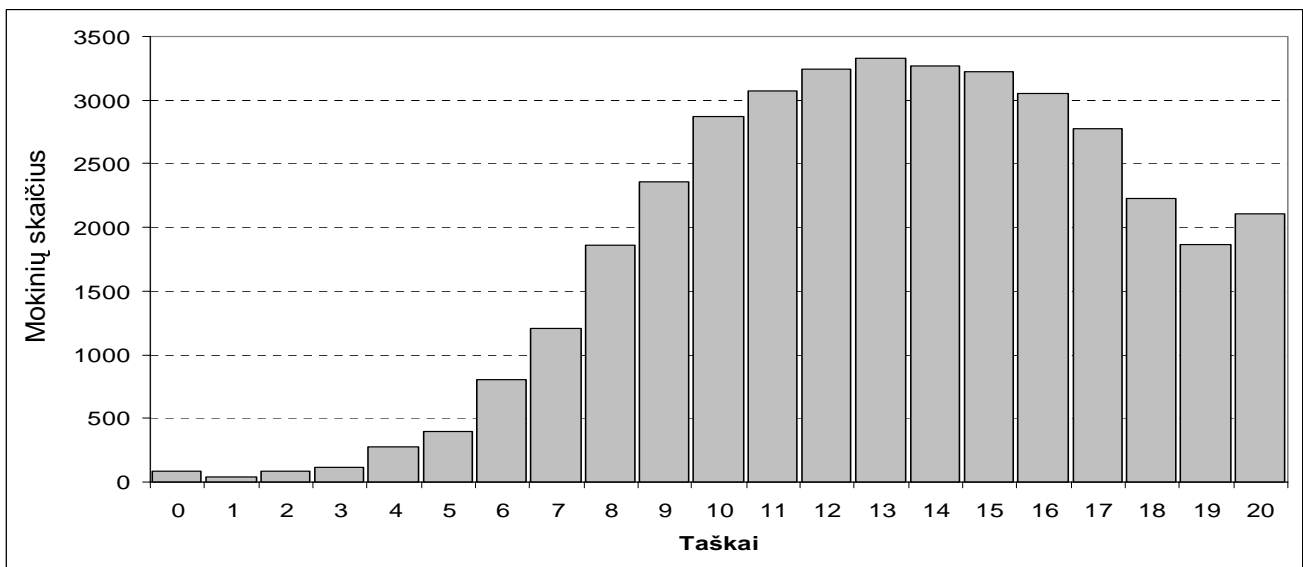
2 diagrama. Mokyklinio brandos egzamino taškų pasiskirstymas (vienodai nuspalvinti gretimi stulpeliai atitinka tą patį pažymį)

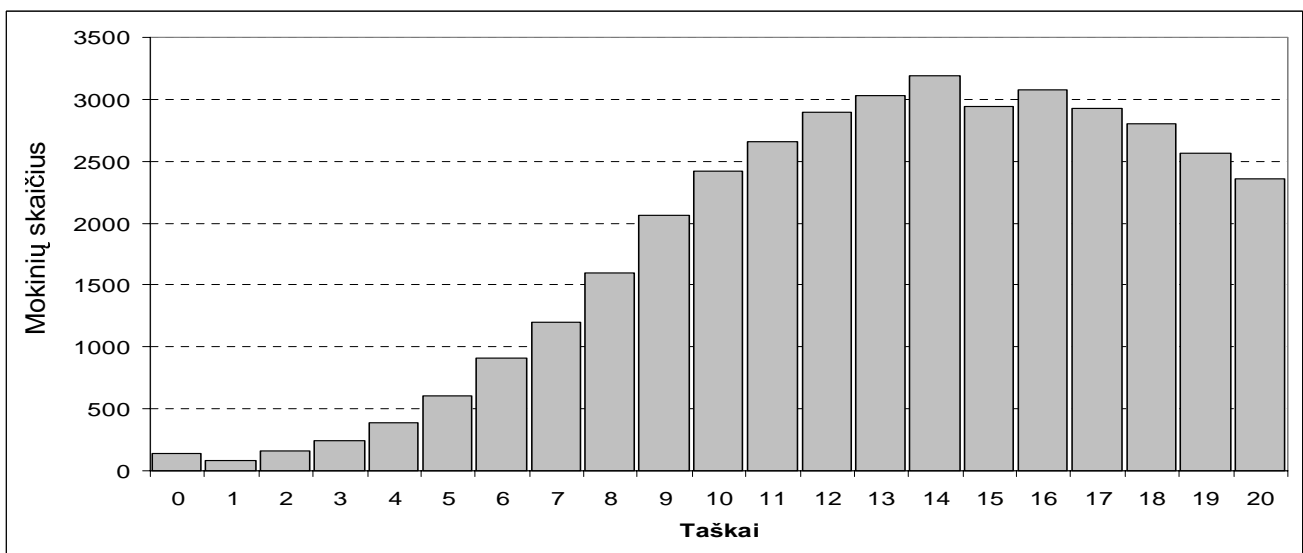
Laikiusių lietuvių gimtosios kalbos teksto interpretacijos/rašinio brandos egzaminą kandidatų surinktų taškų pasiskirstymai pagal vertinimo kriterijus pateikti 3, 4 ir 5 diagramose. Turinio, raiškos ir raštingumo vertinimo taškų koreliacija su visa egzamino užduotimi pateikta 6, 7 ir 8 diagramose.

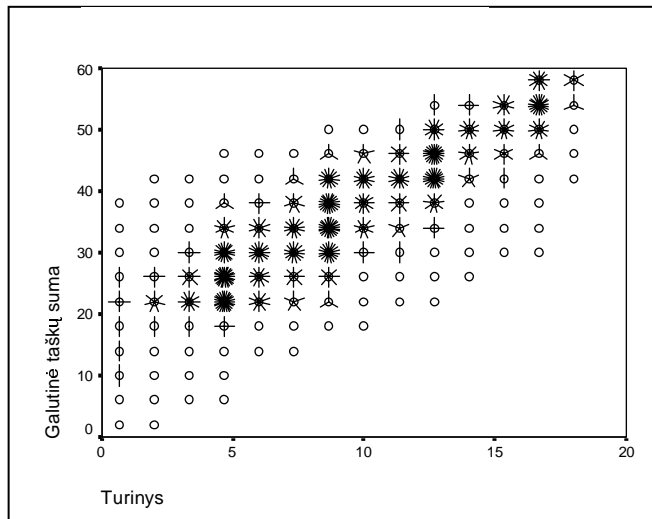
3 diagrama. Turinio vertinimo taškų pasiskirstymas

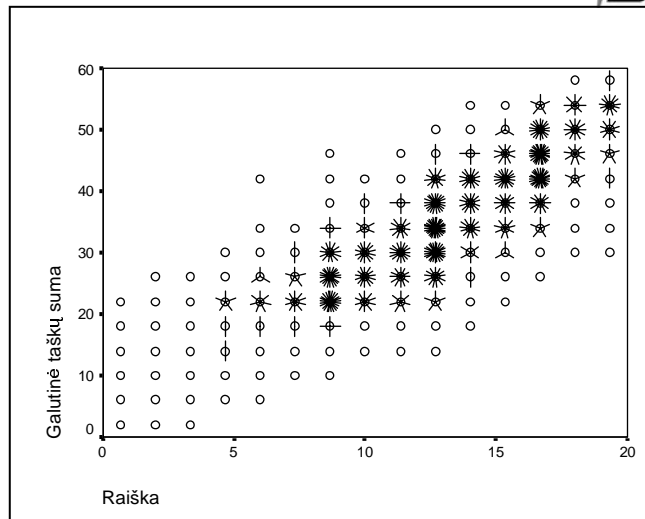
4 diagrama. Raiškos vertinimo taškų pasiskirstymas

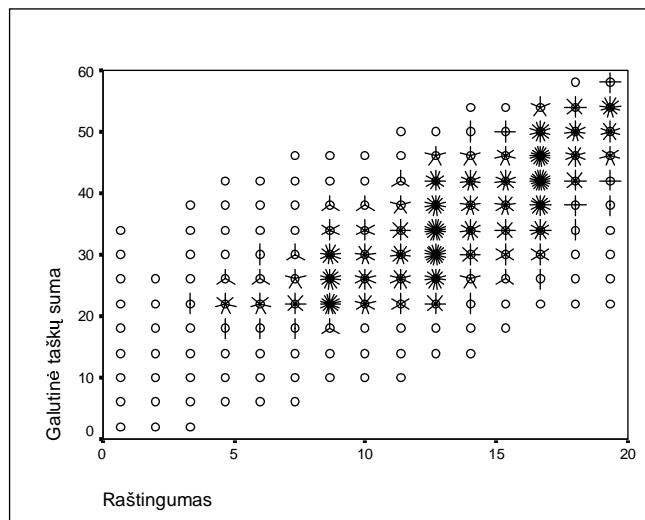
5 diagrama. Raštingumo vertinimo taškų pasiskirstymas

6 diagrama. Turinio vertinimo ir visos egzamino užduoties koreliacija (koef. 0,87)

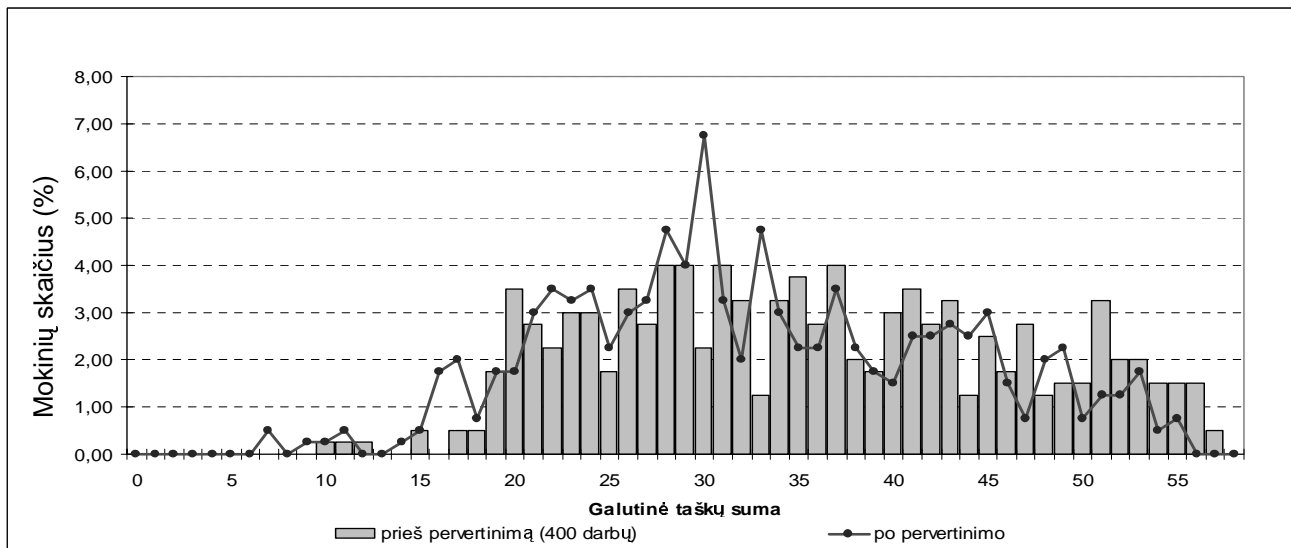
7 diagrama. Raiškos vertinimo ir visos egzamino užduoties koreliacija (koef. 0,89)

8 diagrama. Raštingumo vertinimo ir visos egzamino užduoties koreliacija (koef. 0,82)

Mokyklinio lietuvių gimtosios kalbos teksto interpretacijos/rašinio brandos egzamino užduoties statistinei analizei atlikti Nacionalinis egzaminų centras sisteminės atrankos būdu išrinko 400 mokinių darbų imtį. Šie darbai buvo pristatyti į NEC. Dalyko specialistų grupė juos pervertino.

Pateikiame šių 400 darbų rezultatų diagramą, iš kurios matyti, kaip pasikeitė mokinių rezultatai po darbų pervertinimo.

9 diagrama. Išrinktų darbų imties rezultatų pasiskirstymas prieš ir po pervertinimo

Toliau pateikiama egzamino užduoties statistinė analizė pagal vertinimo kriterijus. Iš visos darbų imties tik maždaug 5 proc. mokinių rašė rašinį, todėl jų skaičius buvo nepakankamas turinio vertinimo kriterijaus statistinei analizei atlikti.

LIETUVIŲ GIMTOSIOS KALBOS TESTO INTERPRETACIJOS/RAŠINIO MOKYKLINIO BRANDOS EGZAMINO UŽDUOTIS

I. RAŠINYS

Rašydami rašinį, būtinai turite remtis ne mažiau kaip dviejų autorių kūryba, vienas iš jų turi būti iš čia nurodomų autorių:

- Maironis,
- J. Biliūnas,
- V. Juknaitė.

Rašinio temos

1. **Moters pasaulis lietuvių literatūroje**
2. **Skriaudos ir kaltės tema lietuvių literatūroje**
3. **Poetas ir tauta**

Temą galite susisiaurinti, pasitikslinti, bet ir šiuo atveju būtinai turite remtis ne mažiau kaip dviejų autorių kūryba, vienas iš jų turi būti iš nurodytųjų.

II. TEKSTAI INTERPRETACIJAI

1 tekstas

Justinas Marcinkevičius

MAŽVYDAS

(ištrauka)

VILENTAS

Mielasis mano, tavo Katekizmas...
Arba Giesmynas – peržiūrėjau visą –
Titano darbas!

MAŽVYDAS

Ė, greičiau Sizifo...

VILENTAS

Tu žodį iškirtai – kaip akmenį!

MAŽVYDAS

Taip, taip – dabar tą akmenį į kalną
Stumiu, ritu, keliu... o rankos silpsta.
Paleisi – nugarmės. Ir pagalvoji:
Kuriems velniams tos pastangos...

VILENTAS (*pasipiktinęs*)

Martynai!

MAŽVYDAS

Palauk, palauk – žiūrėsiu, ar ilgai
Lietuviškai sakysi Karaliaučiu
Pamokslus savo...

VILENTAS

Kol klausys – sakysiu.

MAŽVYDAS

O aš taip negaliu.

(Patylėjęs)

Jei tas akmuo,
Kur, kaip sakai, iškirtom savo žodį,
Į prarają nukris – tai mūsų darbas
Ir mūs gyvenimas neturi tikslo.
Prasmės neturi.

(Nusijuokęs)

Argi ne kvailys!
Atsimeni, jaunystėje kartojau:
„Geriau prarasti Lietuvą nei Dievą“.
Nepažinau tada, mielasis mano,
Nei Lietuvos, nei Dievo. Šitiek metų
Tarytum karčią metėlių arbata
Geriu aš pareigą. Tik pareiga
Mane čia atvedė ir čia paliko.
Bijau prisipažinti, kad ne Dievui
Tai buvo pareiga, o žodžiui. Žodžiui,
Kurį reikėjo iš mirties vaduoti,
Kuriam pavidalą reikėjo rast,
Kad jis galėtų amžiuose paliudyt
Buvimą savo ir galbūt gyvybę.

(Prisimindamas)

Atsimeni, kaip savo Katekizmą
Tiesiog iš Jono Veinreicho spaustuvės
Mes kunigaikščiui nunešėm? Ar tu
Atsimeni, ką jis tada pasakė?
„Per Dievą, – sako, – Lietuvą atvesiu
Į Prūsiją. Ko nepadarė kardas,
Tą padarys knyga ir Dievo žodis.“
Ir taip pasakė ne bet kas, o buvęs
Kryžiuočių ordino magistras. O,
Tie žodžiai buvo peilis man į širdį!
Kokia ironija! Įsivaizduoji,
Pats sava rankom sau neriasi kilpą.

(Patylėjęs)

Buvau ketinęs likti Karaliaučij,
Tačiau po žodžių tų apsigalvojau.
Esu čionai, kad pats save atpirkčiau.
Kad ginčiau žodį. Žodis mano Dievas.
Čia aš galiu naudingas būt lietuviams.
O ten – tik Prūsijos valdovui.

2 tekstas

Salomėja Nėris

MANO VAIKELIS

Brydė rugiuose – ne žvėries, –
Ant katinėlio kam baries?
Tai baltaplaukis mano vaikelis!
Kur tu iries?

Dėl aguonėlės raudonos,
Rugių gėlelės mėlynos
Toli paklydo mano vaikelis
Baltuos miškuos.

Jam apie duoną jie dainuos,
Pasaulio sielvartą dėl jos.–
Bet nesupranta mano vaikelis
Rugių dainos.

Jam pilna žemė spindulių,
Margų drugelių ir gėlių.–
Skraido, plasnoja mano vaikelis
Pats drugeliu.

Ir... sudraskyta aguona,
Gėlė nuvytus mėlyna. –
Sukniubęs rauda mano vaikelis:
Gėlių gana!

Paryžius, 1937.IV.2

Nėris S. Poezija. Vilnius: Vaga, 1979. P. 362–363.

3 tekstas

V. Mykolaitis-Putinas

Altorių šešėly
(ištrauka)

„Quia peccavi nimis...“*

<...>

Vasaris paėjo toliau ir pasirinko vietą, iš kur buvo matyti ežerėlis, o pro ją Kalnynų dvaras ir bažnytkaimis. Vietelė buvo jauki ir reginys gražus. Kunigas pasitiesė apsiaustą ir pusiau gulsčiomis parvirto ant kvepiančios, saulės sušildytos žemės. Štai pagaliau jis vienu vienas, su savo mintimis ir savo atskiru pasauliu – ir jis gali dabar į tą pasaulį pažvelgti ir jame pats su savimi pabūti – niekas jo nepasaugos, niekas nesutrukdyt.

Tokiais momentais Vasaris jausdavosi, tarytum būtų išsinėręs iš visų laikinų savo gyvenimo aplinkybių ir pasiekęs savo paties žmogiškąją esmę. Reti tai būdavo momentai, bet jam brangūs ir reikalingi. Tokiais momentais jis pajusdavo save patį kaip kokią nepaliestą versmę, kurioje glūdi dar daug niekam nežinomų pajėgų. Tuomet jis įtikėdavo savim ir gerbdavo save. Tokiomis valandomis jis tarsi nuplaudavo nuo širdies visą per dienų dienas prisirinkusį kartumą, kai jis būdavo paprastas nusižeminęs kunigėlis, kuriam bobelės geisdavo pabučiuoti į delną, o vyresnieji konfratrai traktuodavo bent kiek iš aukšto, su protekcija arba nebojimu.

Toks momentas prasiskleidė jam sėdint šilėly, iš kur buvo matyti ežerėlis, dvaro liepos ir Kalnynų bažnyčios bokštas. Kun. Vasaris žiūrėjo į tą bokštą, prie kurio jį rišo vikaro pareigos, bet jo sąmonėj dabar nebuvo jokio savo kunigystės nujautimo. Ir jeigu kas būtų staiga tą nujautimą pažadinęs, jis sunkiai

būtų galėjęs apsiprasti su mintimi, kad jis iš tiesų kunigas – *sacerdos in aeternum*** , kad jis kasdien duoną ir vyną paverčia Kristaus kūnu ir krauju, kad jis atleidžia nuodėmes ir dalina žmonėm Dievo malones. Jis – Liudas Vasaris? Ne, tai turbūt negalimas daiktas. Juk jis štai dabar jaučia taip paprastai, žmogiškai – ir jis nori toks pasilikti – ir jis bijo viso to, kas nepaprasta, kilnu, šventa – kaip tad jis gali būti *sacerdos in aeternum*?..

Jis apsvirtė aukštiekninkas – ir kasdieniškoji realybė visai ištirpo mėlynose dangaus erdvėse, praskydo baltuose debesėliuose, išsisklaidė lengvuose pušų aromatuose. Vasaris jaučia, kad jis poetas, menininkas, kad jis patiria savy slaptą gamtos gyvenimą, ir jo paties siela jungias su gamta, su pasauliu.

* „Kadangi per daug esu nusikaltęs...(lot.).

** Kunigas amžinai.

Lietuvių literatūros skaitiniai 11 klasei. II d.- K., 1996. P. 375–376.

RAŠTINGUMO VERTINIMAS (20 taškų)

Gramatikos, žodyno klaidos	Taškai	Mokinių sk. (%)	Rašybos klaidos	Taškai	Mokinių sk. (%)	Skyrybos klaidos	Taškai	Mokinių sk. (%)
			0	7	19,50	1	7	18,75
0	6	22,00	1	6	16,75	2	6	8,75
1	5	25,50	2	5	15,50	3–4	5	19,25
2	4	22,00	3	4	11,50	5–6	4	17,25
3	3	14,50	4–5	3	14,50	7–8	3	15,75
4	2	7,00	6–7	2	9,50	9–10	2	9,75
5–6	1	7,00	8–10	1	7,25	11–14	1	5,75
7–10	0	2,00	11–14	0	5,50	15–20	0	4,75

Pastabos:

1. Jeigu vienu kuriuo nors raštingumo aspektu mokinys padaro daugiau klaidų, negu nurodyta 0 taškų, iš bendros raštingumo vertinimo taškų sumos atimama po 1 tašką už kiekvienas 2 klaidas.
2. Jeigu mokinys parašė mažiau negu tikėtasi (2 A4 formato puslapius), mažinamas taškų skaičius už kiekvieną kriterijų, atsižvelgus į apimtį.
3. Gramatikos ir žodyno klaidomis laikomi atvejai, numatyti vadovėliuose ir „Didžiųjų kalbos klaidų sąrašė“.
4. Dvi vieno tipo klaidos laikomos viena klaida. Ta pati klaida, pasikartojanti net ir kelis kartus, laikoma viena klaida.

TEKSTO INTERPRETACIJOS TURINIO VERTINIMAS (18 taškų)

Aspektai	Vertinimo normos	Taškai	Mokinių sk. (%)
Teksto pobūdis ir struktūra (žanras, tipas, meninė kalba, pasakotojo, kalbančiojo / veikėjo situacija, nuotaika, teksto kompozicija, erdvė, laikas, jų kitimas, veiksmas/ vyksmas)	Išsamiai aptarta, argumentuota, susieta su teksto prasme.	4	16,54
	Išsamiai aptarta, bet nepakankamai argumentuota, susieta su teksto prasme.	3	20,73
	Aptarta, bet nepakankamai argumentuota, iš dalies susieta su teksto prasme.	2	33,07
	Įvardyta, nurodyta, bet neargumentuota, nesusieta su teksto prasme.	1	24,93
	Apie tai nekalbama arba tik įvardytas vienas kuris požymis.	0	4,72
Temos, problemos, vertybės	Išsamiai aptarta ir argumentuota remiantis tekstu .	5	10,50
	Aptarta, bet nepakankamai argumentuota.	4	20,47
	Suvokta, aptarta, bet neargumentuota.	3	18,11
	Iš dalies aptarta, bet neargumentuota.	2	26,25
	Nurodyta, bet neargumentuota arba parinkti netinkami argumentai.	1	21,52
	Apie tai nekalbama arba tik įvardytas vienas kuris požymis.	0	3,15
Teksto siejimas su kontekstu (kūrinio, autoriaus kūrybos, krypties, epochos literatūros ar kultūros kontekstu)	Išsamiai aptartas kontekstas ir motyvuotai juo remiamasi.	4	7,87
	Motyvuotai remiamasi kontekstu.	3	18,64
	Nepakankamai motyvuotai remiamasi kontekstu.	2	24,93
	Kontekstas tik paminėtas.	1	30,71
	Kontekstu nesiremiamas, neaptariamas.	0	17,85
Interpretacijos pagrįstumas, nuoseklumas, kryptingumas	Interpretuojama nuosekliai, kryptingai; paisoma teksto logikos.	3	23,36
	Interpretuojama remiantis išankstiniu žinojimu, tačiau nepakankamai pagrįdžiama.	2	33,33
	Yra interpretacijos užuomazgų, bet daugeliu atvejų nepagrįsta.	1	33,07
	Tekstas ne interpretuojamas, bet atpasakojamas.	0	10,24

Taškų suma	16
-------------------	-----------

Pastabos:

1. Vertinimo aspektų aprašymu neturi būti vadovaujama formaliai. Pavyzdžiui, jei vertinimo aspektas suformuluotas taip: „pasakotojo/kalbančiojo/veikėjo situacija, nuotaika, teksto kompozicija, erdvė, laikas, jų kitimas, veiksmas/vyksmas“, – tai nebūtinai turi būti aptarti visi išvardyti dalykai. Kryptingai interpretuojant gali būti pasirenkami tik svarbiausieji, aktualesieji, reikalingi teksto savitumui atskleisti (tarkim, pakanka, jei išsamiai aptariama erdvė, susiejant ją su veikėjo situacija bei teksto prasme). Tokiu atveju irgi skiriamas maksimalus taškų skaičius.

2. Jeigu interpretacija parašyta labai originaliai ir kūrybiškai, t. y. tekste pastebėta tai, kas neaptarta vertinimo normose, gali būti skiriama papildomai iki 2 taškų. Kiekvienas papildomas taškas skiriamas motyvuotai. Už vieną dalyką skiriamas tik vienas taškas. Pvz., 1 taškas gali būti skiriamas už paralelę su X autoriaus kūryba (pasiremta motyvuotai, pasiremimas argumentuotas) ir 1 taškas skiriamas už savitas įžvalgas.

3. Už kiekvieną fakto klaidą atimama po 1 tašką (atitinkamai už kontekstą arba teksto pobūdį ir struktūrą).

4. Citavimas suvokiamas kaip argumentavimas. Didžiųjų raidžių rašymas sakinio viduryje, cituojant eiliuotą tekstą, nelaikomas klaida. Cituojant padarytos rašybos, skyrybos, gramatikos, stiliaus klaidos žymimos ir vertinamos įprasta tvarka.

RAIŠKOS VERTINIMAS (20 taškų)

Aspektai	Vertinimo normos	Taškai	Mokinių sk. (%)
Teksto sandara	Trūkumų nėra: yra visos trys struktūrinės dalys (įžanga, dėstymas, pabaiga), išlaikytos struktūrinių dalių proporcijos.	2	47,00
	Ne daugiau kaip 1 trūkumas.	1	45,75
	2 ir daugiau trūkumų.	0	7,25
Teksto vientisumas	Tekstas vientisas: <ul style="list-style-type: none"> • pastraipose nėra minties šuolių; • visi sakiniai pastraipoje plėtoja, pagrindžia vieną teiginį; • pastraipos jungiamos į tekstą, tarp jų nėra minties šuolių, • nesikartoja tos pačios mintys. Ne daugiau kaip 1 trūkumas.	7	12,25
	2 trūkumai.	6	19,00
	3–4 trūkumai.	5	35,25
	5–6 trūkumai.	4	19,75
	7–8 trūkumai.	3	8,50
	9–10 trūkumų.	2	4,00
	11–12 trūkumų.	1	1,25
	13 ir daugiau trūkumų.	0	0
Teksto žodingumas, sakinių ir sintaksinių konstrukcijų vartojimas	Kalba žodinga, netuščiažodžiaujama. Sakiniai įvairios struktūros.	2	45,50
	Kalba nepakankamai žodinga, sakiniai monotoniški.	1	53,00
	Kalba skurdi. Sakiniai elementarūs, vienodos sintaksinės konstrukcijos.	0	1,50
Stiliaus klaidos³ (sintaksė ir žodynas)	Sintaksė ir žodynas atitinka darbo stilių, žanrą, kontekstą. Gramatinės formos vartojamos motyvuotai, suvokiamos žodžių reikšmės ir jų atspalviai. Paisoma aiškumo, tikslumo, logiškumo. Ne daugiau kaip 1 trūkumas.	9	1,75
	2 trūkumai.	8	5,25
	3 trūkumai.	7	6,25
	4–5 trūkumai.	6	12,75
	6–7 trūkumai.	5	18,75
	8–9 trūkumai.	4	18,75
	10–11 trūkumų.	3	15,25
	12–14 trūkumų.	2	14,25
15–18 trūkumų.	1	6,00	
19–20 trūkumų.	0	1,00	

Taškų suma	20
-------------------	-----------

Pastabos:

1. Jeigu sintaksės ir žodyno aspektu mokinio darbe yra daugiau trūkumų, negu nurodyta nuliui taškų (t. y. daugiau kaip 20 trūkumų), iš bendros raiškos vertinimo sumos atimama po vieną tašką už kiekvienus du trūkumus.

2. Jeigu mokinys parašė mažiau negu tikėtasi (2 A4 formato puslapius), jam mažinamas taškų skaičius, atsižvelgus į apimtį.

3. Dvi vieno tipo stiliaus klaidos laikomos viena klaida.

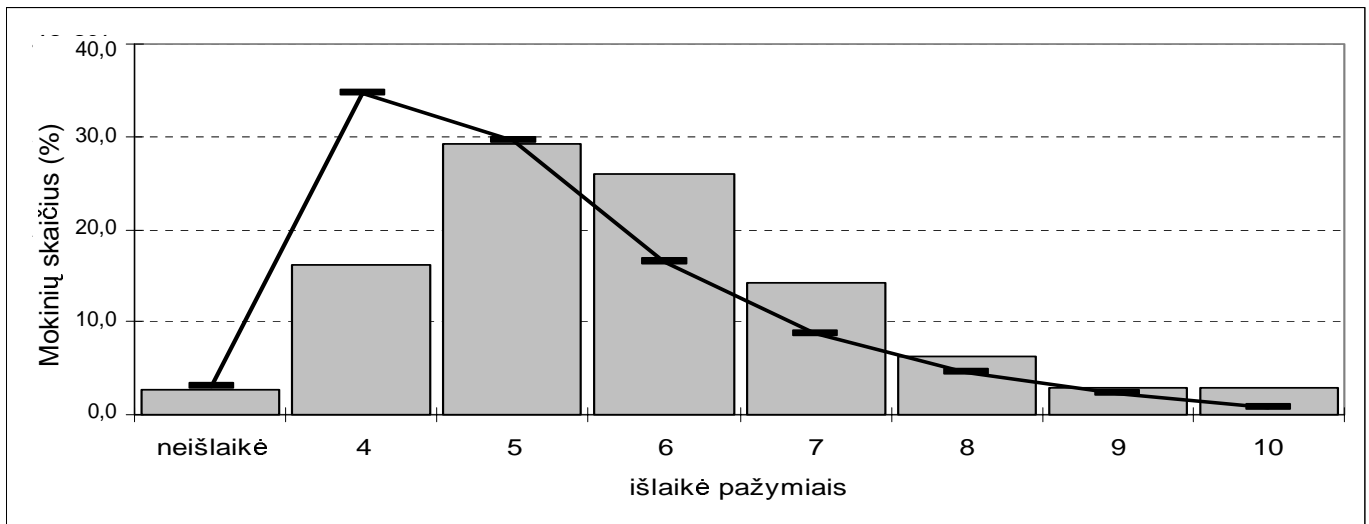

TESTAS

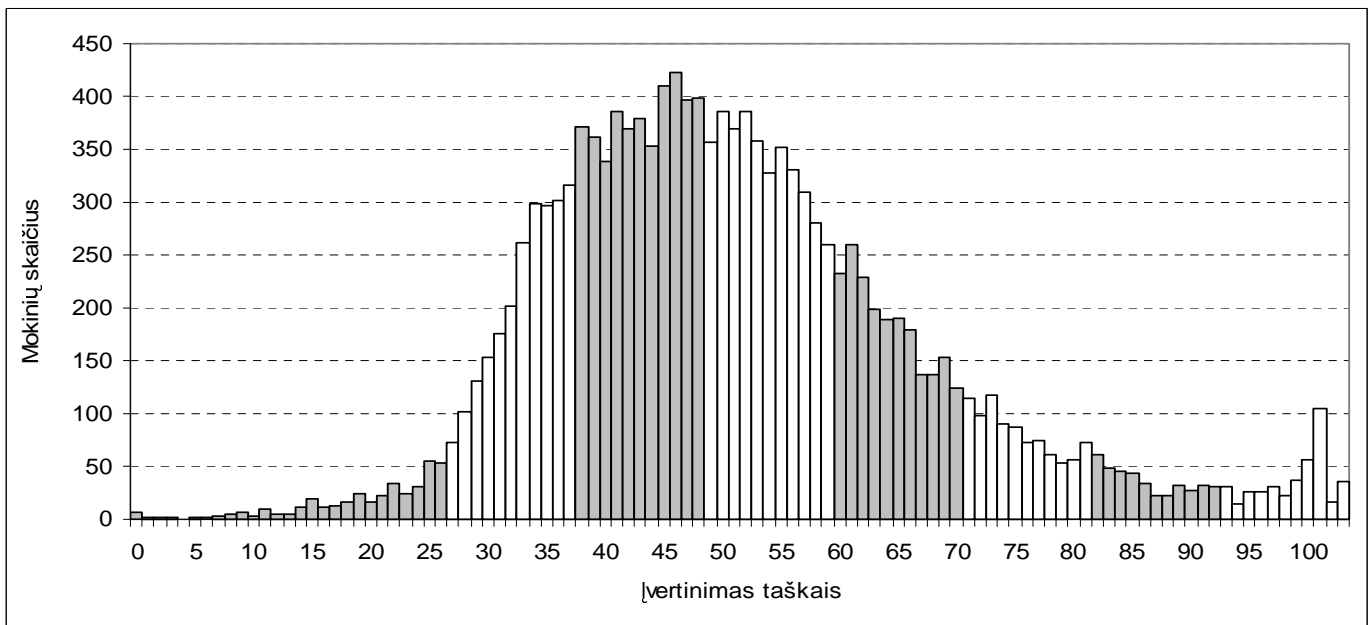
2005 m. gegužės 25 d. mokyklinio lietuvių gimtosios kalbos testo brandos egzaminą laikė 14 321 kandidatas. Tai vidurinio ugdymo programos baigiamųjų klasių mokiniai, kitų laidų abiturientai.

Egzamino užduotis buvo vertinama 103 taškais. Egzaminui išlaikyti reikėjo surinkti ne mažiau kaip 27 taškus, tačiau už kiekvieną testo dalį (teksto suvokimo ir kalbos užduotis) gauti daugiau nei 0 taškų įvertinimą. Egzamino neišlaikė 385 kandidatai.

Mokyklinio lietuvių gimtosios kalbos testo brandos egzamino užduoties pažymių ir taškų pasiskirstymas pateiktas 11 ir 12 diagramose.

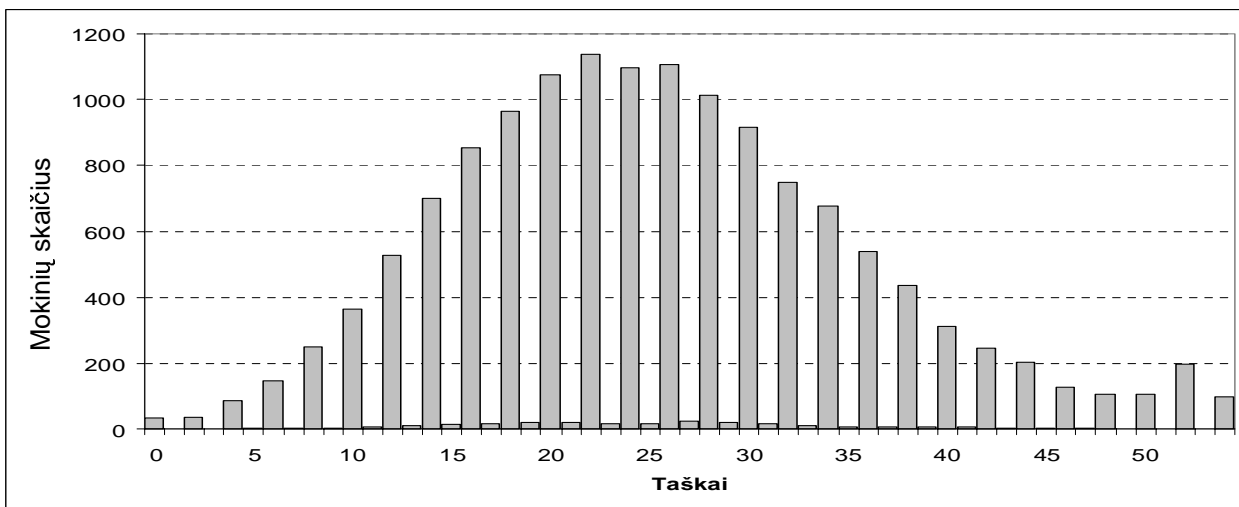
11 diagrama. Mokyklinio brandos egzamino pažymių pasiskirstymas (ryškus brūkšny – 2004 m.)

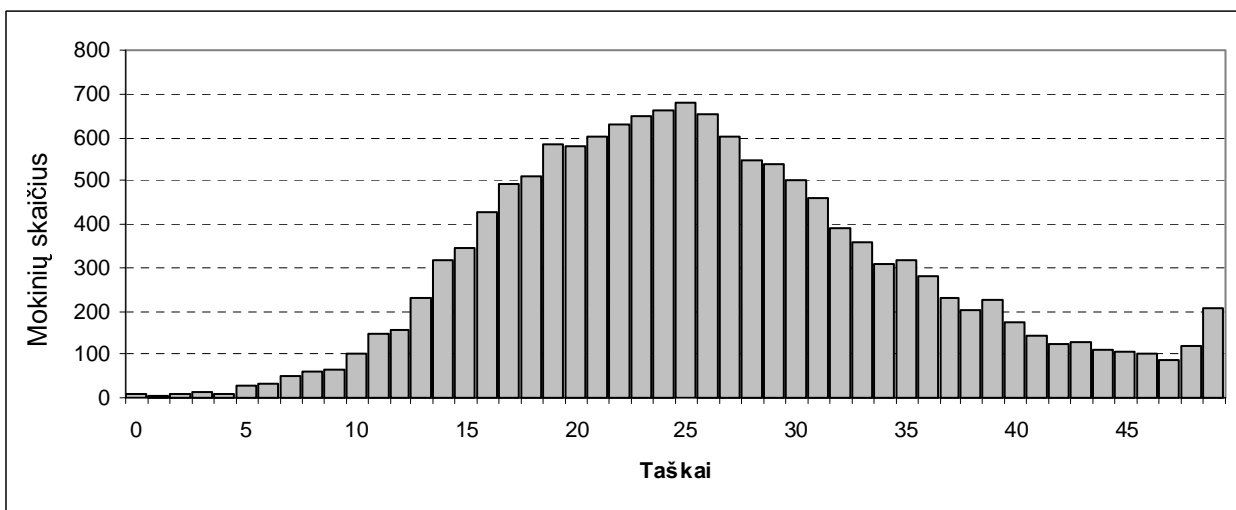
12 diagrama. Mokyklinio brandos egzamino taškų pasiskirstymas (vienodai nuspalvinti gretimi stulpeliai atitinka tą patį pažymį)

Mokyklinio lietuvių gimtosios kalbos testo brandos egzamino užduotis sudaryta iš teksto suvokimo bei kalbos užduočių. 13 ir 14 diagramose pateikiami teksto suvokimo užduoties, kalbos užduočių taškų pasiskirstymai.

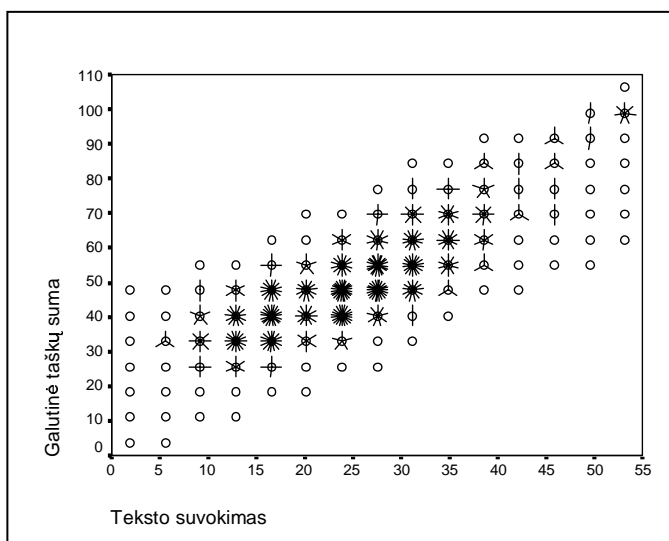

13 diagrama. Teksto suvokimo užduoties taškų pasiskirstymas

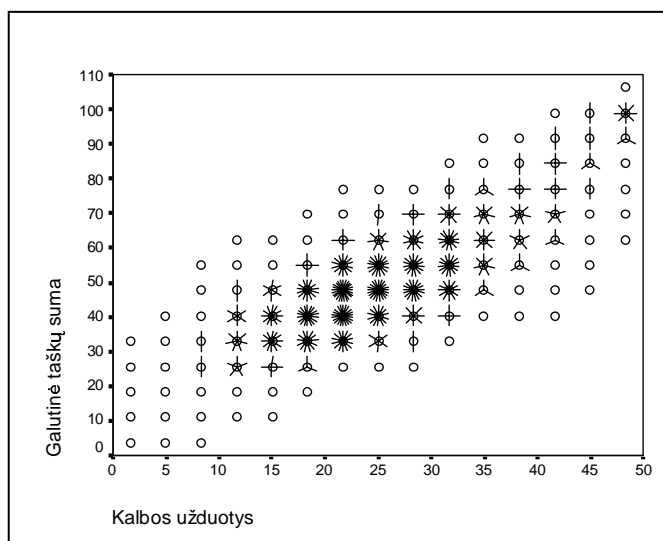

14 diagrama. Kalbos užduočių taškų pasiskirstymas

15, 16, 17 diagramose pateikta visos egzamino užduoties ir atskirų jos dalių koreliacija.

15 diagrama. Teksto suvokimo dalies ir visos egzamino užduoties koreliacija (koef. 0,85)

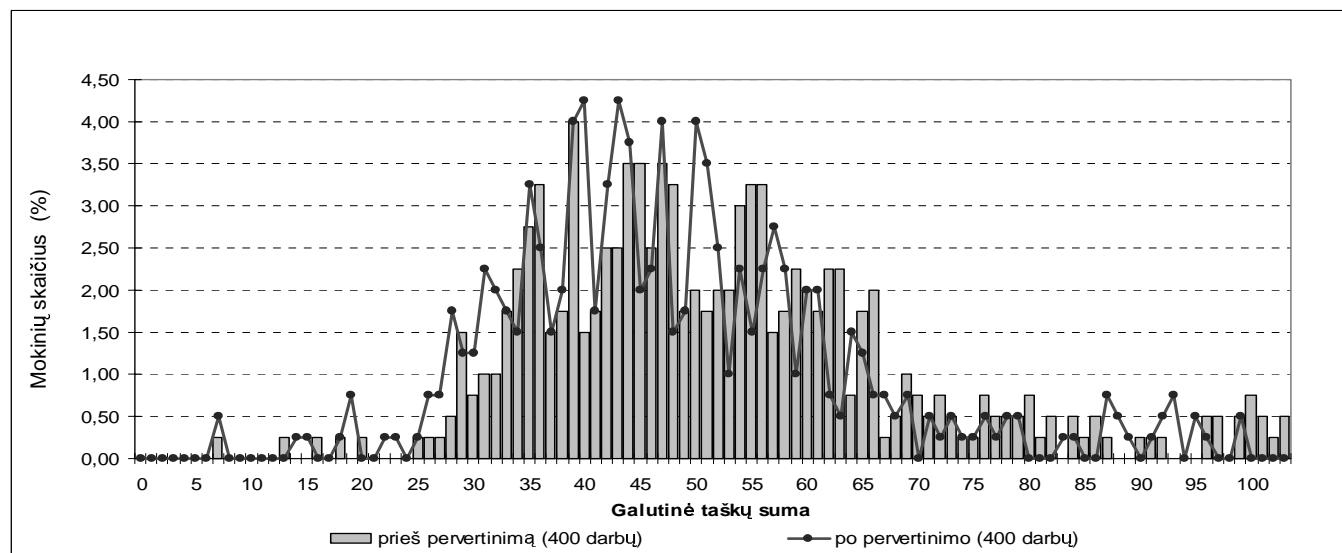

16 diagrama. Kalbos užduočių ir visos egzamino užduoties koreliacija (koef. 0,84)

Mokyklinio lietuvių gimtosios kalbos testo brandos egzamino užduoties statistinei analizei atlikti Nacionalinis egzaminų centras sisteminės atrankos būdu išrinko 400 mokinių darbų imtį. Šie darbai buvo pristatyti į NEC. Dalyko specialistų grupė juos peržiūrėjo, kodavo atvirojo tipo mokinių atsakymus: iš naujo įvertino teksto suvokimo užduoties (54 taškai), kalbos pirmos (15 taškų) ir trečios (20 taškų) kalbos užduočių atsakymus. Tai sudarė 86 proc. visos egzamino užduoties taškų sumos.

Pateikiame šių 400 darbų rezultatų diagramą, iš kurios matyti, kaip pasikeitė mokinių rezultatai po darbų pervertinimo.

17 diagrama. Išrinktų darbų imties rezultatų pasiskirstymas prieš ir po pervertinimo

Apdorojus darbų imtį, kiekvienam užduoties klausimui (ar jo daliai, jei jis turėjo struktūrines dalis) buvo nustatyta:

- **kuri dalis (procentais) kandidatų pasirinko atitinkamą atsakymą** (A, B, C ar D, jei užduotis buvo su pasirenkamaisiais atsakymais) **ar surinko atitinkamą skaičių taškų** (0, 1, 2 ir t.t.);
- **klausimo sunkumas**. Šio parametro skaitinė reikšmė yra procentinis santykis

$$\frac{(\text{visų kandidatų už šį klausimą surinktų taškų suma})}{(\text{visų už šį klausimą teoriškai galimų surinkti taškų suma})}$$

Jei klausimas buvo vertinamas vienu tašku, tai jo sunkumas tiesiogiai parodo, kuri dalis kandidatų į tą klausimą atsakė teisingai. Pagal statistinę testų teoriją geriausi klausimai yra tie, kurių sunkumas apie 50 proc. (klausimo su 5 pasirenkamaisiais atsakymais, įvertinus spėjimo paklaidą, – apie 60 proc.). Labai lengvo klausimo sunkumas – daugiau kaip 80 proc., labai sunkaus – mažiau kaip 20 proc.;

• **klausimo skiriamoji geba**. Šis parametras rodo, kaip atskiras egzamino klausimas išskiria stipresnius ir silpnesnius kandidatus. Jei klausimas buvo labai lengvas ir į jį beveik vienodai sėkmingai atsakė ir stipresnieji, ir silpnesnieji, tai tokio klausimo skiriamoji geba maža. Panaši skiriamoji geba gali būti ir labai sunkaus klausimo, į kurį neatsakė taip pat beveik visi. Neigiama skiriamosios gebos reikšmė rodo, kad silpnesnieji (sprendžiant pagal visą egzamino užduotį) už tą klausimą surinko daugiau taškų nei stipresnieji (tai tikrai blogo klausimo požymis). Pagal statistinę testų teoriją geri klausimai yra tie, kurių skiriamoji geba yra 40–50, labai geri – 60 ir daugiau. Dėl įvairių pedagoginių ir psichologinių tikslų kai kurie labai sunkūs (arba labai lengvi) klausimai pateikiami teste, nors jų skiriamoji geba ir nėra optimali;

• **klausimo koreliacija su visa užduotimi**. Tai to klausimo ir visų užduoties taškų koreliacijos koeficientas (skaičiuotas Pirsono koreliacijos koeficientas). Šis parametras rodo, kuria dalimi atskiras klausimas matuoja taip, kaip ir visa užduotis. Aišku, daugiataškio klausimo koreliacija su visa užduotimi yra didesnė nei vienataškio.

Toliau pateikiama egzamino užduoties statistinė analizė.

LIETUVIŲ GIMTOSIOS KALBOS TESTO MOKYKLINIO BRANDOS EGZAMINO UŽDUOTIS

I. TEKSTO SUVOKIMO UŽDUOTIS

Perskaitykite šį tekstą ir atsakykite į klausimus.

Juozas Marcinkevičius

„Nemalkite grūdų, skirtų sėjai!“

1 Šiais Šventojo Rašto žodžiais pokalbį apie tautos kultūrą pradedu neatsitiktinai, nes taupymas meno ir kultūros sąskaita mus nuves į pražūtį. Pradžioje – istorinis faktas. Pasaulyje nėra nė vienos tautos, kuri būtų išmirusi iš bado, tačiau daug tautų išnyko (arba – beveik išnyko) dėl to, kad joms trūko kultūros. Hunai, mongolai, ogūzai ir kiti kažkada valdė didžiąją Senojo pasaulio dalį. Tačiau šiandien jų liko tik saujelė, tik pavadinimai, vardai... Nors islandai, estai ir šiandien gyvi ir žinomi.

2 Dvasinės tautos vertybės jos išlikimui yra žymiai svarbesnės negu materialinės. Tai ypač svarbu šiandien, kai Lietuva peržengė Europos Sąjungos slenkstį. Mus užgrius senesnės, galingesnės, tūkstantmečius puoselėtų kultūrų (graikų, romėnų civilizacijų pagimdytos) tradicijos. Taip pat – agresyvioji amerikietiška „pop-kultūros“ banga. Ir neužmirškime, kad susidursime su aukštesne materialine kultūra. Jeigu neturėsime tvirtos dvasinės kultūros, lietuviškų tradicijų, paremtų atitinkamais finansiniais šaltiniais, ilgalaikėm strateginėm nuostatom, mus, lietuvius, ištiks mūsų giminaičių ir kaimynų – prūsų tautos likimas. Pavyzdys nesenas, akivaizdus ir, deja, labai skaudus.

3 <...> Juoba kad šiandien Lietuvos kultūra, menas yra nepavydėtinoje padėtyje. Nuolat auga šalies BVP, valdininkų algos, žadama didinti kitų profesijų atstovų atlyginimus, netgi – pensijas. Tik Kultūros ministerijos biudžetas neauga. O ir naudojamas jis ne visada racionaliai. Įvairūs festivaliai, renginiai, projektai, dažniausiai – pramoginio, vienadienio „popsinio“ pobūdžio, suryja begales pinigų, bet neturi išliekamosios vertės. Tik lėšų švaistymu galima pavadinti prieš kurį laiką Trakų pilyje vieną vienintelį kartą pastatytą grandiozinį (kainavusį per milijoną litų) operos spektaklį. O šiemet „numarinti“ trys tęstiniai, daug kultūrai nusipelnę leidiniai – „Nemunas“, „7 meno dienos“, „Krantai“. Ir visa tai – lietuviško spausdinto žodžio atgimimo šimtmečio minėjimo metais!

4 Buvusi Švedijos kultūros ambasadorė Lietuvoje p. Gustafson neseniai per televiziją pareiškė, kad švedams apie Lietuvos dvasią nieko nesako net, pavyzdžiui, O. Koršunovo, E. Nekrošiaus spektakliai, nes jie pastatyti pagal W. Shakespeare'ą ar kitus užsienio autorių kūrinus. Anot jos, Lietuvos kultūrą gali reprezentuoti lietuviški romanai ar pjesės. Reikia keisti kultūros rėmimo kryptį. Svarbu, ne kiek užsienio knygų išversta į lietuvių kalbą, o kiek lietuvių autorių romanų ar pjesių išversta į kitas kalbas. Išsilavinimas, žinojimas dar nėra tautos kultūra ir dvasia. Tik patys Lietuvos menininkai, turintys savo, nuo slavų, lotynų, germanų skirtingą mentalitetą, gali sukurti savitą, todėl – ir kitiems įdomų meną. Pavyzdys: islandų literatūra ir garsiausias jos atstovas Nobelio premijos laureatas H. Laksnesas. Visos jo knygos – tik apie Islandiją, jos dabartį ir istoriją.

5 Dabar apie konkretesnius, materialesnius, „programinius“ dalykus. Jau minėjau apie tautinio meno prioritetą. O menas yra pirmiausia menininkai, kūrėjai. Jeigu jie neberašys knygų, muzikos, netapys paveikslų – jokio meno nebus. Tam reikia talento. Taigi – ne kiekvienas gali tai daryti. (Nors seimūnu, politiku, netgi – vidutiniu verslininku demokratinėje visuomenėje gali tapti bet kas.) Tad tikruosius „dievo pateptuosius“ reikia gerbti ir saugoti.

6 Norėdamas kurti, menininkas turi gyventi ir valgyti, išlaikyti šeimą, butą ir pan. Tam reikia pinigų. Kūryba ir tarnavimas kokioj nors kontoroj ar firmoj yra sunkiai suderinami dalykai. Todėl reikia sudaryti sąlygas menininkams dirbti <...> Valdžia tai lyg ir daro – skiria Valstybines stipendijas. Gaila, kad jų neužtenka įdomiems sumanymams realizuoti. Reikėtų padidinti jų skaičių.

7 Verslo žmonės irgi galėtų remti meną. Žinoma, ne visai už dyką. Reikėtų sudaryti sutartis – ilgesniam laikui – kokiam nors projektui (romanui, simfonijai, paveikslų ciklui) realizuoti. Meno žmogus turėtų iš ko gyventi – ir dirbtų. Rėmėją išgarsintų reklama – knygose, spektaklių afišose, programose. Tokia – kultūrinė – filantropija turi būti mažiau apmokestinama negu parama vienkartiniam renginiams – festivaliams, „alaus“ ir „sargio“ šventėms, Eurovizijos turams.

8 Dalį lėšų kultūrai galima būtų skirti netiesiogiai, per kitus biudžeto straipsnius. Pasaulyje, bent jau Europoje, priimta, kad vietos kultūros įstaigas (bibliotekas, mokyklas, kultūros namus) šefuoja ten įsikūrę kariniai daliniai. Mūsų armija irgi galėtų tai daryti. Tiesa, jau teko girdėti apie atskirus atvejus, kai kariai remontuoja mokyklas, bibliotekas. Bet tai turi tapti ne atskirų entuziastų reikalu, o apskaičiuota ir KAM aprobuota, privaloma sistema.

9 Tad supraskime, kad ne ekonominis, o intelektualinis potencialas nulems lietuvių tautos vietą Europoje, netgi – jos išlikimą. Ne pinigų gausa, o tais pinigais paremtų meno kūrėjų darbų vieta visuomenėje, kiekis, kokybė...

10 Turime nuostabių liaudies dainų, unikalią medžio drožybą, K. Donelaičio „Metus“, A. Baranausko „Anykščių šilėlių“, M. K. Čiurlionio paveikslus ir muziką... Tai negi savo ainiams mes ruošiamės palikti „Mango“ dainas ar – geriausiu atveju – J. Erlicko ir J. Ivanauskaitės kūrybą? Su tokiu palikimu, atsiprašant, mūsų vaikaičiai tikrai neatlaikys intelektualinio Europos krūvio, pinigais paremtos amerikietiško „popso“ naštos. Mes jau šiandien vykdomė tautos dvasinį genocidą, nes taupome meno, kultūros sąskaita. Kiekvienas litas, nusuktas, neduotas kultūrai, yra sumaltas grūdas, kuris turi būti skirtas sėjai. Neignorukime tūkstantmečiais egzistuojančios Šventojo Rašto išminties!

11 Ir dar vienas aspektas. Reikia nugalėti „kultūrinio nevisavertiškumo“ kompleksą, kad mūsų menas neįdomus išrankiems užsieniečiams. Mūsiškių kūrėjų parodos, koncertai užsienyje liudija priešingą vaizdą. Tik reikia keisti kryptį. Mažiau rūpintis užsienio autorių vertimais į lietuvių kalbą, o finansuoti mūsų romanų, pjesių vertimus į pagrindines Europos kalbas. Taip pat – mažiau rūpintis užsienio garsenybių kvietimais į mūsų operas ar kitas scenas, o pasistengti, kad geriausi mūsų artistai pasirodytų Europos scenose. Juk sąlygos tam darosi palankios. Vis daugiau jaunų žmonių puikiai moka užsienio kalbas. Tad gali susipažinti su kūrinių originalais. Na, o lietuvių kalba Europoje, deja, mažai žinoma. <...>

12 Jeigu žmogus gali laisvai nukakti į Prancūziją, Italiją, Kanarų salas – tai kas jiems kliudo apsilankyti Milano „La Scaloje“, Paryžiaus „Comedie-Francaise“ ar Luvre? Ten visur jis pamatys užsienio artistus, paveikslų originalus, o ne reprodukcijas. Taigi atėjo metas Europai pateikti savo geriausius literatūros, dailės, muzikos pavyzdžius. Prioritetų keitimas būtinas. Nemalkime grūdų, skirtų sėjai, tačiau ir nelaikykime jų aruoduose ar klėtyse, bet – sėkime! Tik tada jie sudygs, augs, brės, duos derlių...<...>

2004 m.

Klausimai

1. Suformuluokite teksto temą. (2 taškai)

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
40,75	45,75	13,50	36,38	30,42	0,43

2. Kokia pagrindinė problema svarstoma tekste? Suformuluokite ją klausimo forma. (2 taškai)

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
39,00	47,50	13,50	37,25	29,17	0,41

3. Kurio pagrindinio tikslo – įtikinti, informuoti ar sudominti skaitytoją – siekiama šiuo tekstu? Atsakymą argumentuokite aptardami teksto kalbinės raiškos priemones. (2 taškai)

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
63,50	30,50	6,00	21,25	28,75	0,50

4. Kodėl, autoriaus manymu, Lietuvai šiandien ypač svarbios dvasinės vertybės? (1 taškas)

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
62,25	37,75	37,75	17,50	0,17

5. Kokius tris veiksnius, galinčius lemti tautos išnykimą, įvardija autorius 2-oje pastraipoje? (3 taškai)

Taškų pasiskirstymas (%)				Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2	3			
14,50	13,00	29,25	43,25	67,08	23,06	0,28

6. Atidžiai perskaitykite 3-ią pastraipą. Nurodykite du dalykus, dėl kurių autorius kritikuoja šiandienos kultūros politiką? (2 taškai)

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
7,50	49,50	43,00	67,75	26,25	0,34

7. Kuo, autoriaus manymu, lietuvių menas galėtų būti įdomus kitų šalių žmonėms? (1 taškas)

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
53,25	46,75	46,75	36,67	0,30

8. Ką autorius siūlo laikyti kultūros rėmimo prioritetu? (1 taškas)

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
80,25	19,75	19,75	22,50	0,34

9. Kokias kultūros paramos formas siūlo autorius? (3 taškai)

Taškų pasiskirstymas (%)				Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2	3			
28,00	28,25	28,00	15,75	43,83	38,89	0,49

- 10.1. Atidžiai perskaitykite 11-ą pastraipą. Su koku tautinio meno vertinimu autorius nesutinka? (1 taškas)

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
44,25	55,75	55,75	40,00	0,37

- 10.2. Kokį argumentą autorius pateikia? (1 taškas)

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
64,75	35,25	35,25	42,50	0,41

11. Paaiškinkite pavadinimo prasmę. (2 taškai)

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
64,50	29,25	6,25	20,88	27,92	0,42

12. Nurodykite teksto žanrą. (1 taškas)

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
60,50	39,50	39,50	32,50	0,33

13.1. Kuriam funkciniam stiliui priskirtumėte šį tekstą?

(1 taškas)

Taškų pasiskirstymas (%)		Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1			
37,00	63,50	63,50	36,67	0,33

13.2. Atsakymą argumentuokite.

(2 taškai)

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
62,75	24,25	13,00	25,13	40,00	0,56

14. Kritiškas skaitytojas nuolat vertina skaitomų tekstų teiginius: kai kuriems pritaria, kai kuriems yra linkęs prieštarauti. Suformuluokite vieną teksto mintį, kuriai pritariate arba kurią norite paneigti, ir pateikite savo argumentus.

(2 taškai)

Taškų pasiskirstymas (%)			Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2			
48,50	24,75	26,75	39,13	37,50	0,40

II. KALBOS UŽDUOTYS

1. Padėkite trūkstamus skyrybos ženklus.

Maironio poezija tam tikrais laikotarpiais yra daugiau negu poezija daugiau negu žodžiai negu posmai ji tampa veiksmu. Tada žmonės nejaučia ar net negalvoja kad jie deklamuoja ar gieda tekstą. Tai tampa jų viešumos kalba tam tikru aktu ar apeiga susiejanti juos su tautos istorija bei atmintimi. Maironis labiau nei kas kitas turi tokios žmonės ir istoriją vienijančios galios kuri kartais tarytum užmiega ir lauktą valandą pabunda pašoka pažadinta įvykių.

Didelė poezija turi keistą savybę joje rodos tai atsiranda tai vėl išnyksta prasmės kurios tarsi neišreikštos žodžiais tačiau iškyla skaitant deklamuojant giedant. Vėlesnės kartos neretai jų tų prasmių ieško ir jau neranda nes jos buvo ne vien žodžiuose. Šalia teksto atsiveria kitokių prasmių laukai. Tokiu būdu daugelis Maironio eilėraščių sukaupia aplink save arba tarsi sugeria aplinkos istorijos tautos atmintį tarsi kažkas juose įrašo vis naujus ir naujus kartų patyrimus. Tauta ima save atsiminti deklamuodama ir giedodama teikdama prasmę tam kas yra daugiau nei tekstas ar žodžiai. Štai V. Kudirkos Tautiška giesmė nebūtų tobulas eilėraštis bet tapęs himnu jis sužadina atmintyje visa ką mes patyrėme per šimtmečius ir ko dar taip neseniai siekėme. Tokiais tautos ženklais tapo Maironio Lietuva brangi Kur bėga Šešupė.

Kultūra menas poezija tai tam tikros programos suprasti pasaulį būti jame ir tautoje. Sunku pasakyti kas tai yra bet šimtus ir tūkstančius metų jos išlieka kaip kokie šaltiniai iš kurių trykšta kalba kyla judėjimai politika. Tai dar vienas kūrybinis fenomenas. Juk sakykim Maironio poezija nėra politiška tokia ji tampa tam tikrose situacijose kai buriasi kyla žmonės sujuda gyvenimas. Kai nelieka didvyrių ir kai nėra politikų tada su savo misija pasirodo poetas kuriam poezija suteikia teisę į tiesą.

Pagal M. Martinaitį

(15 taškų)

Taškų pasiskirstymas (%)															
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
17,25	7,00	3,75	6,50	7,75	7,25	8,75	7,75	6,00	11,00	4,00	2,00	3,75	2,25	1,75	3,25

Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
37,63	41,94	0,67

2. Paaiškinkite, kas skiriama skaitmenimis pažymėtais skyrybos ženklais. Lentelėje ATSAKYMAI įrašykite vienintelį teisingą variantą žyminčią raidę A, B ar C.

1. Aš,¹ kaip dabar suprantu,¹ buvau gana uždaras vaikas.

- A Išskiriamas priedėlis.
- B Išskiriamas įterpinys.
- C Išskiriamas šalutinis sakinys.

Atsakymų pasirinkimas (%)				Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
A	B*	C	Neatsakė			
7,25	74,75	17,50	0,50	74,75	26,67	0,27

2. Jis nebuvo tvirtai įsitikinęs,² ar balsas aidi giliai atmintyje, ar viskas vyksta čia ir dabar.

- A Atskiriamas šalutinis sakinys.
- B Atskiriami sudėtinio sujungiamojo sakinio dėmenys.
- C Atskiriamos vienuosies sakinio dalys, sujungtos pasikartojančiu jungtuku.

Atsakymų pasirinkimas (%)				Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
A*	B	C	Neatsakė			
50,25	19,25	30,25	0,25	50,25	33,33	0,31

3. Ant upės skardžio, ten,³ kur anksčiau kerojo galiūnas ažuolas,³ dabar stovi monumentas.

- A Išskiriama tikslinamoji aplinkybė.
- B Išskiriama išplėstinė vietos aplinkybė.
- C Išskiriamas šalutinis sakinys, įsiterpęs į pagrindinį.

Atsakymų pasirinkimas (%)				Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
A	B	C*	Neatsakė			
41,50	21,50	36,50	0,50	36,50	24,17	0,28

4. Lankauskas,⁴ kaip kompanijos žmogus,⁴ buvo maloniausias.

- A Išskiriamas įterpinys.
- B Išskiriamas priedėlis.
- C Išskiriamas šalutinis sakinys.

Atsakymų pasirinkimas (%)				Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
A	B*	C	Neatsakė			
32,25	52,50	14,25	1,00	52,50	36,67	0,32

ATSAKYMAI

1	2	3	4

(4 taškai)

3. Įrašykite praleistas raides, skliausteliuose pateiktus žodžius parašykite kartu arba atskirai.

Nėra jokių aiškių prieža____čių džiaugtis, bet džiaugsmas glosto širdį, r____tasi pagaugais per visą kūną. Gal (iš, tiesų)_____, kaip pats an____dien šnekėjo, taisosi orai. Sunkus metalinis dangaus apvalkalas atplyšo nuo žemės šiaurės vakaruose, iš atsiver____sios pal____ak____ratį ertmės liejasi šalta šviesa. Plati dv____jų juostų autostrada, besidriek____nti per kalvas, ir slėnis jau b____la. (Net, gi)____nykūs, be jokios g____vybės laukai, kur žemum____se telkšo ežerai vandens, šviesėja.

Toli pasiliko (ne, tikrai)_____ Vilnius su slėn____je prigl____dusiu senam____ščiu, bet ir Kaunas. Čia pats Lietuvos vid____rys, ____emaitijos pradžia, bet dar toli padangę siek____nčios kalvos. Per tuščius laukus eina metalinių stulpų linijos, bet kartais pasimato ir koks u____silikęs vienkiemis, nedidelis miškelis, medis, ženklinantis ka____kada žmonių gyventas vietas. Į laukus t____pia paukščiai, kartais jie pakyla, tarsi nenorom plasnoja pavėju____.

Dar (ne, taip)_____ seniai Vytautas, kaip ir (ne, vienas)_____ jo pažįstamas, džiaugdavosi, kad Lietuva darėsi panaši į ____uropą. Bet dabar akys ieško praeities pė____sakų, kurie primint____prabėg____sius metus. Štai tu (taip, pat)_____važiavai pernai ir užpernai įsid____mėdamas pakelės vaizdus, primenančius, apie ką tuomet pagalvoj____i, kokios viltys švietė prieš akis. Ta pati pilkšva, po žiemos neatsigavusi žemė, tas pats apniuk____s dangus, ta pati niekaip nepasiek____ma miškų juosta. Gilus, medžiais ir kr____mokšniais apaug____s Dubysos slėnis. Lietuva, tavo tėvynė, kuri tav____, kaip ir (ne, vieną)_____tavo tautietį, skaudžiai, ašaringai išmokė mylėti. O kas joje vaikščios ir važinės, kai tav____s nebebus? Kokiomis akimis žvel____s į miškų juostos u____trauktą ak____ratį, apie ką m____stys?

Tokios ir panašios mintys drumsč____si Vytauto galvoje, čia šviesios, čia graudokos. Išsigiedrij____sio dangaus plotas virš tol____moje dunksančių miškų didėja, balta šviesos viln____s atplaukia nuo l____gumos krašto, ka____kas, (gal, būt)_____kokio metalinio stogo bokštas, sužvilga it nusvidintas plienas. Tarsi spalv____tos gėlės praž____sta prieš vėją švilpiant____s automobiliai. Ir jam dingteli, jog toji iš ne____prastos šiaurės vakarų pusės atplūstanti šviesa, į kurią jis lek____, ir sukėlė džiaugsmą. Jei šviesa, kel____nti šviesius ir gražius poj____čius ir saulėtus vaizdinius, (iš, tikrųjų) _____kartais atsiver____žmogaus akims, tai kodėl jos pačiam (ne, ieškoti) _____, nusigr____žiant nuo tamsos, skausmo ir liūdesio? Juk galima žmogui taip ir gyventi, kad visas gyvenimas būtų k____pinas šviesos blyksnių, jei ne didelių, tai bent mažų, pagal gal____mybes, džiaugsmų.

Pagal R. Kašauską

(20 taškų)

Taškų pasiskirstymas (%)																				
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
0	0,50	0	0,25	0,75	1,50	1,75	2,25	3,00	6,00	6,50	10,25	15,75	7,25	6,75	6,75	10,25	6,75	5,25	5,00	3,50

Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
65,55	32,42	0,73

4. Nurodykite žodžius bei konstrukcijas, tinkamas vartoti pateiktuose sakiniuose. Taisyklingus variantus žymėkite ženklu ✓ skiltyje TAIP, netaisyklingus – skiltyje NE.

1. Nusipirkau _____ gražų žiedą.

	TAIP	NE	Teisingai atsakiusių mokinių sk. (%)
be galo			71,00
be galiniai			nevertinta
neapsakomai			92,75
labai ir labai			86,00

2. _____ (,) būtų geriau, kad šios kalbos miestelyje nepasklistų.

	TAIP	NE	Teisingai atsakiusių mokinių sk. (%)
Išties			66,25
Iš tiesų			86,25
Apskritai			48,75
Aplamai			78,00
Jeį sakyti tiesą			65,75
Bendrai			85,00
Tiesą sakant			88,75
Matyt			45,00

3. _____ (,) čia reikia taikyti kitą formulę.

	TAIP	NE	Teisingai atsakiusių mokinių sk. (%)
Vadinasi			60,75
Reiškia			63,50
Ko gero			81,00
Išeina, kad			nevertinta
Taigi			80,50

4. _____ sezonus sportininkas žaidė įvairiuose užsienio klubuose.

	TAIP	NE	Teisingai atsakiusių mokinių sk. (%)
Penkis			72,25
Penkerius			66,25
Kelis			69,25
Kelerius			66,50

5. Jei _____ rėmėjų, sukurčiau įdomų dokumentinį filmą.

	TAIP	NE	Teisingai atsakiusių mokinių sk. (%)
rasti			92,50
rastųsi			19,75
atsirastų			87,00
rasčiau			93,00
radus			78,75
būtų			87,50

(10 taškų)

Taškų pasiskirstymas (%)											Sunkumas	Skiriamoji geba	Koreliacija
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
3,00	5,00	8,50	15,00	16,50	19,75	10,00	4,75	6,50	4,75	6,25	48,23	31,83	0,58